

- забезпечення інтеграції принципів і методів, що застосовуються у загальновідомих технологіях навчання, зокрема кредитно-модульного навчання та особисто-орієнтованого навчання, методи інтерактивного навчання;
- науково-методичне забезпечення (цільова професійна підготовка викладачів до організації процесу формування педагогічної компетентності майбутнього диспетчера-інструктора УПР та відповідно до методичних рекомендацій);
- спрямованість змісту, форм організації, методів і засобів навчання на формування педагогічної компетентності;
- використання педагогічної рефлексії як засобу формування педагогічної компетентності майбутнього диспетчера-інструктора УПР.

Результативна складова структурно-комплексної моделі передбачає наявність конкретних результатів реалізації процесу формування педагогічної компетентності майбутнього диспетчера-інструктора УПР – формування високого рівня педагогічної компетентності майбутніх диспетчерів-інструкторів УПР.

Запропонована комплексна модель формування педагогічної компетентності майбутнього диспетчера-інструктора УПР розглядається як ефективний інструментарій організації навчального процесу як системи підготовки диспетчера-інструктора УПР у процесі фахової підготовки.

Отже, структурно-комплексна модель формування педагогічної компетентності майбутнього диспетчера-інструктора УПР є інструментом реалізації цілей нашого дослідження – формування педагогічної компетентності майбутнього диспетчера-інструктора УПР, що, у свою чергу, забезпечує високоякісну тренажерну, теоретичну та практичні підготовки диспетчерів-стажистів УПР у період їх стажування на підприємстві.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Буцик І. М. Методика підготовки диспетчерів-інструкторів служби повітряного руху до педагогічної діяльності в умовах модульної технології: автореф. ... дис. канд. пед. наук :13.00.02 / Українсько-інженерна педагогічна академія / І. М. Буцик. – Харків, 2005. – 24 с.
2. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи: [Навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури] / С. С. Вітвицька – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 396 с.
3. Гушко О. А. Педагогічні технології підготовки студентів вищих навчальних закладів. / О. А. Гушко // Гуманітарний вісник вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: Педагогіка. Психологія. Філософія. – 2011. – Вип. 22. – С. 34–38.
4. Демченко С. О. Розвиток професійно-педагогічної компетентності викладача спеціальних дисциплін вищих технічних закладів освіти: автореф. ... дис. канд. пед. наук:13.00.04 / С. О. Демченко. – Кіровоград, 2005. – 22 с.
5. Креденець Н. Д. Модель формування професійної компетентності майбутнього фахівця легкої промисловості / Н. Д. Креденець. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N157/N157p095-100.pdf
6. Слостенин В. А. Педагогіка: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов; Под ред. В. А. Слостенина. – М. : Издательский центр "Академия", 2002. – 576 с.

УДК 372.862

Васюкович О. М.
Національний авіаційний університет

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АВІАДИСПЕТЧЕРІВ

У статті розглянуто питання формування професійної компетентності майбутніх авіадиспетчерів. З'ясовано зміст поняття педагогічних умов і сучасних освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців. Виявлено чинники, які впливають на ефективність процесу застосування сучасних освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців. Виділено компоненти структури педагогічних умов застосування сучасних освітніх технологій. Проаналізовано такі педагогічні умови, що дозволяють ефективно здійснити формування готовності майбутніх авіадиспетчерів до діяльності в умовах профільного навчання.

Ключові слова: педагогічні умови, сучасна освітня технологія, майбутні авіадиспетчери, професійна компетентність.

Васюкович О. Н. Педагогические условия формирования профессиональной компетентности будущих авиадиспетчеров. В статье рассмотрен вопрос формирования профессиональной компетентности будущих авиадиспетчеров. Исследовано понятие педагогических условий и современных научных технологий в профессиональной подготовке будущих специалистов. Раскрыты факторы, которые влияют на эффективность процесса использования современных научных технологий в профессиональной подготовке будущих специалистов. Выделены компоненты структуры педагогических условий использования современных научных технологий. Проанализированы такие педагогические условия, которые позволяют эффективно совершить формирование готовности будущих авиадиспетчеров к деятельности в условиях профильного обучения.

Ключевые слова: педагогические условия, современная образовательная технология, будущие авиадиспетчеры, профессиональная компетентность.

Vasiukovych O. M. The teaching methods behind the improvement of the education of ab initio air traffic controllers. The question of improving the professional competence of ab initio air traffic controllers is considered in this article. The concepts behind the teaching methods and modern educational technology are found out in regard to the professional preparation of future specialists. The found factors which influence the efficiency of the process of the application of modern educational technology in the professional preparation of future specialists. There have been selected different components of the structure behind teaching methods that are involved in the application of modern educational technology. The teaching methods that are currently being used in studies which are allowing us to effectively carry out the preparation of ab initio air traffic controllers have been analyzed.

Key words: teaching methods, modern educational technology, ab initio air traffic controllers, professional competence.

Зміна соціально-економічної ситуації в країні посилює необхідність пошуку надійних, оригінальних та ефективних способів навчально-виховної діяльності, запровадження таких освітніх технологій, які забезпечили б ефективну підготовку обдарованої і здібної студентської молоді до входження в соціум, формування еліти суспільства, здатної вивести державу з кризового стану [4].

Сучасний етап розвитку системи освіти в Україні характеризується освітніми інноваціями, спрямованими на збереження досягнень минулого і водночас на модернізацію системи освіти відповідно до вимог часу, новітніх надбань науки, культури і соціальної практики. Характерною особливістю цього періоду розвитку педагогічної освіти є пошук нових змісту, форм, методів і засобів навчання, виховання й управління; розгортання широкої експериментальної роботи, спрямованої на впровадження освітніх інновацій на засадах сучасної філософії освіти, яка суттєво відрізняється від попередньої [8].

Проблема якості освіти завжди перебувала в полі зору як педагогічної теорії, так і практики освіти. Однак на сучасному етапі суспільного розвитку вона набула нового звучання. Якість освіти сьогодні розглядається як найважливіший фактор стійкого розвитку країни, її технологічної, економічної, інформаційної і моральної безпеки [8].

Сучасний ринок праці потребує кваліфікованих конкурентоспроможних фахівців технічного профілю (авіадиспетчерів), у яких рівень інтелектуалізації праці є досить високим. Зазначене вимагає організації відповідної освіти, яка б інтегрувала високий рівень теоретичної та практичної підготовки кваліфікованого робітника, здатного до використання новітніх технологій виробництва в умовах інноваційності, варіативності та модернізації [6].

Перед викладачами постає завдання навчити студента – майбутнього авіадиспетчера самостійно оволодівати новими знаннями та інформацією, виробити потребу в навчанні впродовж життя, тобто стати людиною, для якої отримання знань стає сутнісною рисою способу життя. Розв'язати актуальні проблеми педагогіки в достатньо короткі терміни або потреби в перебудові освіти допоможуть сучасні освітні технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що науковцями запропоновано низку тлумачень педагогічних умов. Так, на думку Т. Г. Гуцана, для засвоєння понять свідомо, осмислено, а не формально треба подбати про створення відповідних педагогічних умов.

У тлумачному словнику української мови зазначається, що умова – це необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або та, що сприяє чомусь.

У філософському розумінні умови визначають зовнішні обставини, які детермінують виникнення певного явища, результату цілеспрямованої діяльності. Без наявності таких обставин виникнення бажаного явища не буде закономірним. Термін "педагогічні" вказує на те, що означені обставини пов'язані з організацією навчально-виховного процесу, з тим зовнішнім середовищем, у якому відбувається пізнавальна і навчальна діяльність особистості, спрямована на формування в них певних знань, умінь і навичок тощо [6].

Отже, педагогічні умови ми визначаємо як особливості організації навчально-виховного процесу, що детермінують результати виховання, освіти та розвитку особистості, об'єктивно забезпечують можливість їх досягнення.

У розумінні Л. В. Моторної, яке спирається на філософське тлумачення поняття "умови", педагогічні умови не належать до внутрішнього світу особистості і не визначають її внутрішній психологічний стан [7].

Педагогічні умови – це система певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, що об'єктивно склалися чи суб'єктивно створених, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети [6, с. 132]. З іншого боку, педагогічні умови виступають і формою педагогічної діяльності, метою якої є формування висококваліфікованого майбутнього фахівця -авіадиспетчера.

Мета статті – розкрити питання формування професійної компетентності майбутніх авіадиспетчерів, визначити компоненти структури педагогічних умов та їх реалізацію.

Педагогічні умови забезпечують виконання державного стандарту з освітньої діяльності. Компонентами педагогічних умов застосування освітніх технологій є матеріальна база, форми і методи педагогічної діяльності, професіоналізм колективу, штучно створені і об'єктивно сформовані педагогічні ситуації.

Сучасна освітня технологія у професійній підготовці майбутніх фахівців – це науково-обґрунтована і унормована за метою підготовки спеціалістів, змістом освіти, місцем і терміном навчання, система форм,

методів, засобів і процедур, що використовуються для організації та здійснення спільної навчальної діяльності тих, хто навчає, та тих, хто навчається [3, с. 83].

Для успішної ефективної роботи з професійної підготовки майбутніх фахівців необхідно уміло застосовувати сучасні освітні технології. Багато науковців виявляють підвищений інтерес до вивчення питання застосування сучасних освітніх технологій [11]. По-перше, це необхідність впровадити в педагогіку системно-діяльний підхід. По-друге, потреба забезпечення оптимальної спільної діяльності викладача та студента, яка буде спрямована на реалізацію навчального процесу з обов'язковою вимогою:

- забезпечення комфортних умов викладання і навчання;
- забезпечення орієнтації на особистість студента.

По-третє, можливість вилучити з навчання малоефективні вербальні способи передачі знань. Мотивувати проєктування технологічного ланцюжка процедур, прийомів, форм взаємодії викладача і студентів, які дають гарантії освітнім результатам і знижують негативні наслідки роботи низькокваліфікованих педагогів.

На ефективність процесу застосування сучасних освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців впливають такі чинники [11]:

- стан соціально-психологічного клімату у студентському колективі, соціальна важливість професії;
- рівень професіоналізму педагогічного колективу навчального закладу;
- наявність науково обґрунтованого, професійно спрямованого плану навчально-виховної роботи;
- індивідуальні здібності студентів;
- здатність викладачів до ефективного впровадження сучасних освітніх технологій;
- дидактична орієнтація на вироблення позитивного мотивованого ставлення студентів до нового;
- аналіз схеми управління впровадженням сучасних освітніх технологій у підготовці майбутніх фахівців.

Усі перераховані вище компоненти і є елементами структури педагогічних умов застосування сучасних освітніх технологій професійної підготовки майбутніх фахівців.

Початок процесу засвоєння знань завжди перебуває в прямій залежності від наявності пізнавальної потреби. Потреба – це спрямованість, активність суб'єкта навчання, психічний стан, що створює передумову діяльності. Пізнавальна потреба – це поєднання потреби нових знань і потреби інтелектуальної активності. За відсутності потреби знань процес засвоєння неможливий [3].

Провідне місце у структурі особистості належить мотивації, яка є одним з основних понять, що використовуються для пояснення рушійних сил і спрямованості діяльності та поведінки.

Умови життя вимагають фахівців, що опанували не лише професійними знаннями в рамках обраної спеціальності, а й ціннісним та інтелектуальним аспектом знань. Останні передбачають формування власних поглядів на світ і на своє місце в ньому, а також є основою для успішного вирішення своїх різних життєвих проблем. Тому професійна освіта нині має передбачити вивчення природничих дисциплін у більш розширеному форматі, що розвиває раціонально-логічний тип мислення та виконує низку соціальних функцій [3].

Педагогічні умови – це структурна оболонка педагогічних технологій чи педагогічних моделей; завдяки педагогічним умовам реалізуються компоненти технології.

Реалізація педагогічних умов має на меті [6]:

- забезпечення організаційно-педагогічного й психолого-педагогічного супроводу професійної підготовки майбутніх авіадиспетчерів;
- вдосконалення системи професійної підготовки авіадиспетчерів для роботи в умовах авіації;
- визначення форм і методів інформаційної підтримки процесу формування готовності майбутніх авіадиспетчерів до професійної діяльності в реальних умовах.

Специфіка педагогічних умов детермінована не лише сутністю і змістом професійної підготовки майбутнього авіадиспетчера, але й особливостями профілізації сучасної авіації, що в свою чергу потребує нових підходів при підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації авіаційних кадрів [2].

Завдання полягає в тому, щоб:

- більш точно визначитись у потребах кадрів з урахуванням особливостей регіону;
- формувати соціально значущі якості особистості у випускників закладів освіти;
- спрогнозувати ефективність запровадження різних моделей профільного навчання; визначити ефективність організаційно-методичних структур профільного навчання.

Аналізуючи досліджувану проблему, виділяємо такі педагогічні умови, що дозволять ефективно здійснити формування готовності майбутніх авіадиспетчерів до діяльності в умовах профільного навчання [6]:

- структурно-змістове забезпечення процесу формування готовності майбутніх авіадиспетчерів;
- науково-методичне й матеріально-технічне забезпечення процесу формування готовності майбутніх авіадиспетчерів до діяльності в умовах сучасної авіації;
- інформаційно-психологічне забезпечення процесу формування готовності майбутніх авіадиспетчерів до роботи;
- системний моніторинг і контроль процесу формування готовності майбутніх авіадиспетчерів до професійної діяльності.

Структурно-змістове забезпечення процесу формування готовності майбутніх авіадиспетчерів до професійної діяльності передбачає [6]:

- формування в майбутніх авіадиспетчерів системи знань (зі спеціальних дисциплін; з психолого-педагогічних дисциплін);
- формування системи вмінь і навичок діяльності в умовах сучасної авіації;
- створення спеціального компонента в змісті професійної підготовки майбутніх авіадиспетчерів, який би відображав сутність і специфіку сучасної авіації.

Науково-методичне та матеріально-технічне забезпечення як педагогічна умова формування готовності майбутніх авіадиспетчерів передбачає: створення нових навчальних посібників, підручників, методичних рекомендацій і методичних розробок для професійної підготовки авіадиспетчера, розроблених з урахуванням майбутньої діяльності.

Інформаційно-психологічне забезпечення процесу формування готовності майбутніх авіадиспетчерів передбачає [4, с. 2–3]:

- створення позитивної мотивації майбутніх авіадиспетчерів до діяльності;
- формування психологічної готовності майбутнього авіадиспетчера до гнучкості й варіативності графіку роботи;
- інформаційне забезпечення процесу засвоєння знань, умінь і навичок професійної діяльності майбутніх авіадиспетчерів;
- розробка портфоліо майбутнього авіадиспетчера під час навчання у вищому педагогічному навчальному закладі тощо.

Системний моніторинг і контроль за процесом формування готовності майбутніх авіадиспетчерів передбачає [6]:

- розробку і застосування діагностичних методик для вивчення рівня сформованості готовності майбутніх авіадиспетчерів до професійної діяльності;
- вивчення стану викладання спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін з урахуванням вимог формування готовності до професійної діяльності;
- контроль успішності засвоєння системи знань, умінь і навичок майбутніми авіадиспетчером;
- моніторинг успішності проходження майбутніми авіадиспетчером виробничих практик.

В Україні є два навчальні заклади, які здійснюють підготовку за програмою освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», напрям підготовки "Аеронавігація", – ДІАУ (Державна льотна академія України) у м. Кіровограді та НАУ (Національний авіаційний університет) у м. Києві.

Окрім загальних дисциплін: вища математика, фізика та інші, до навчальних програм цих ВНЗ включено спеціальні дисципліни курсу початкової підготовки [11]:

- авіаційна метеорологія;
- технологія роботи авіадиспетчера;
- організація повітряного руху;
- авіаційна англійська мова;
- аеродинаміка;
- пілотажно-навігаційне обладнання;
- експлуатація аеродромів;
- радіотехнічні засоби;
- повітряна навігація тощо.

Також до програми входить підготовка на диспетчерських тренажерах.

Початкова підготовка авіадиспетчера триває 4 роки.

У зв'язку з тим, що від авіадиспетчера залежить безпека польотів, вимоги до стану його здоров'я надзвичайно високі. Кожні два роки він проходить медичну сертифікацію, яка відповідає міжнародним вимогам. У деяких випадках спеціальні медичні обстеження призначаються частіше. Погіршення стану здоров'я може призвести до втрати можливості працювати авіадиспетчером [1].

Навчальна професійна підготовка передбачає, що стажер авіадиспетчер відповідає принаймні цілям базового навчання та навчання кваліфікаційного класу, як описано у "Керівних настановах щодо обов'язкових предметів навчальної професійної підготовки авіадиспетчерів" Євроконтролю, видання від 10 грудня 2004 року, таким чином, щоб авіадиспетчери могли надавати аеронавігаційні послуги у безпечний, швидкий та ефективний спосіб.

Навчальна професійна підготовка охоплює такі предмети: авіаційне законодавство, керування аеронавігацією, включаючи процедури співпраці між цивільними та військовими, метеорологія, навігація, літаки та принципи польоту, включаючи взаєморозуміння між авіадиспетчером і пілотом, людські фактори, обладнання та системи, професійне довкілля, безпека та культура безпеки, системи безпечного керування, незвичні/надзвичайні ситуації, застарілі системи та знання мови, включаючи фразеологію радіотелефонії [1].

Предмети викладаються у такий спосіб, щоб вони готували кандидатів до різних видів аеронавігаційних послуг і робили наголос на аспектах безпеки. Навчальна професійна підготовка складається з теоретичних і практичних курсів, включаючи симуляцію, та його тривалість визначається в ухвалених планах початкового тренування. Надбані навички мають забезпечувати компетентність кандидата для роботи у складних і напружених ситуаціях пересування, сприяючи переходу до навчання підрозділу з управління

повітряним рухом. Компетенція кандидата після навчальної професійної підготовки оцінюється шляхом відповідних іспитів або систем тривалої перевірки [1].

План для навчання в підрозділі з управління повітряним рухом деталізують процес і тривалість, необхідні для застосування процедур підрозділу до місцевої зони під наглядом інструктора з навчання на робочому місці. Ухвалений план включає показники усіх елементів системи оцінки компетенції, включаючи організацію роботи, оцінку прогресу та іспит, разом з процедурами для повідомлення національного контролюючого органу. Тренування підрозділу може містити певні елементи навчальної професійної підготовки, що є особливими для національних умов [1].

Тривалість навчання підрозділу визначається навчальним планом підрозділу. Навички, що вимагаються, оцінюються шляхом відповідних іспитів або систем тривалої оцінки, екзаменаторами або особами, що оцінюють, компетенція яких була підтверджена та які мають бути нейтральними та об'єктивними у своїх судженнях. З цією метою національні контролюючі органи встановлюють механізми подання заяв, щоб забезпечити справедливе ставлення до кандидатів.

Виявлено, що кваліфікаційний клас і дозвіл на ліцензії авіадиспетчерів підтримується чинним шляхом ухваленого тривалого навчання, яке складається з навчання для підтвердження навичок авіадиспетчерів, курсів підвищення кваліфікації, навчання поведінки у надзвичайних ситуаціях та, за необхідності, навчання мовним навичкам [1].

Тривале навчання складається з теоретичних і практичних курсів, разом з симуляцією. З цією метою постачальник навчальних послуг встановлює схеми компетенції підрозділу, що деталізують процеси, комплектацію персоналом і час, необхідні для забезпечення відповідного тривалого навчання та для демонстрації компетенції. Ці схеми переглядаються та ухвалюються принаймні кожні три роки. Термін тривалого навчання визначається відповідно до функціональних потреб авіадиспетчерів, що працюють у підрозділі, зокрема у світлі змін або планованих змін процедур або обладнання, або у світлі загальних вимог безпечного керування. Компетенція кожного авіадиспетчера відповідно оцінюватиметься принаймні кожні три роки. Постачальник аеронавігаційних послуг гарантує застосування механізмів для забезпечення справедливого ставлення до власників ліцензії, якщо термін дії їх дозволів не можна продовжити.

Вимоги до знання мови застосовуються до використання як фразеології, так і до звичайного мовлення. Для виконання вимог до знання мови кандидат на отримання ліцензії або власник ліцензії оцінюватимуться за відповідністю принаймні операційному рівню (рівень чотири) шкали оцінки знання мови.

Особи, які знають мову, повинні [1]:

- ефективно спілкуватись у ситуаціях, де використовується тільки голос (телефон/радіотелефон) та віч-на-віч;
- спілкуватись на загальні, конкретні та робочі теми правильно та зрозуміло;
- використовувати відповідні мовні стратегії для обміну повідомленнями та для визначення і вирішення непорозумінь (наприклад, перевірити, підтвердити або прояснити інформацію) у загальному або робочому контексті;
- успішно та відносно легко справлятися з лінгвістичними проблемами, що виникли через ускладнення або неочікуваний поворот подій, що трапився в контексті повсякденної робочої ситуації, або повідомити завдання, з яким вони знайомі в іншому світлі;
- використовувати діалект або акцент, що є зрозумілим для авіаційного спілкування.

Система визначення професійної придатності авіадиспетчерів, що використовується сьогодні, є малоінформативною, перепідготовка авіадиспетчерів здійснюється в регламентовані терміни, без урахування індивідуальних особливостей формування і руйнування знань, навичок і умінь. Це не дозволяє отримати повну характеристику фактичного рівня готовності авіадиспетчерів.

Розглядаючи педагогічні умови застосування сучасних освітніх технологій, ми дійшли висновку, що вирішення певних суперечностей сучасної освіти можливе завдяки інтенсивному реформуванню її відповідно до вимог часу. Важливо усвідомити, що кожного разу потрібно шукати більш ефективні методи навчання. Якщо не удосконалювати освітні технології, то система освіти не зможе забезпечити підготовку фахівців з активною життєвою позицією та конкурентноспроможного на сучасному ринку праці. Тому актуальним є завдання вдосконалення традиційної схеми професійної підготовки авіадиспетчерів і профілактики авіаційних подій шляхом застосування концепції гарантованого підходу до забезпечення надійності авіадиспетчерів і доповнення її інтелектуальними модулями, що використовуються у складі комплексних тренажерних систем і забезпечують автоматизоване та централізоване управління професійною підготовкою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про ліцензію співтовариства для авіадиспетчерів [Електронний ресурс] : Директива Європейського Парламенту та Ради 2006/23/ЄС від 5 квітня 2006 р. – Режим доступу : www.ten-t.org.ua.
2. Арефьев И. П. Подготовка учителя к профильному обучению старшеклассников / И. П. Арефьев // Педагогика. – 2003. – №5. – С. 49–55.
3. Бондарева К. И. Педагогический анализ инновационной деятельности учителя: научно-методический посібник / К. И. Бондарева, О. Г. Козлова. – Суми, 2001. – 153 с.
4. Білицький О. Управління процесом розвитку особистості засобами варіативного компоненту змісту освіти / О. Білицький // Директор школи. – 2002. – № 8. – С. 2–3.

5. Горобець С. А. Теоретичні засади проблеми формування професійної компетентності майбутнього фахівця-економіста / С. А. Горобець [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://studentam.net.ua/content/view/3505/97>.
6. Гуцан Т. Г. Педагогічні умови формування готовності майбутніх вчителів економіки до профільного навчання старшокласників / Т. Г. Гуцан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/gutsan-tg-pedagogichni-umovi-formuvannya-gotovnosti-maybutnih-vchiteliv-ekonomiki-do-profilnogo-navchannya-starshoklasnikov>.
7. Моторна Л. В. Педагогічні умови застосування освітніх технологій в процесі викладання природничо-наукових дисциплін у технічних коледжах / Л. В. Моторна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Motorna.php>.
8. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навч. посібник / О.М. Пехота та ін. – К. : А.С.К., 2003. – 240 с.
9. Чинченко Ю. В. Моделі і алгоритми автоматизованого управління рівнем готовності авіадиспетчерів до дій в кризових ситуаціях [Електронний ресурс] : автореф. дис. ... канд. тех. наук : 05.13.06 / Ю. В. Чинченко; Нац. трансп. ун-т. – К., 2004. – 20 с. – Режим доступу : <http://www.lib.ua-ru.net/inode/1031.html>.
10. Ярмистий М. В. Професійна та соціальна компетенція державних службовців / М. В. Ярмистий [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cppk.cv.ua/122.php>.
11. Веб-сайт Державного підприємства обслуговування повітряного руху України "Украерору" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://controller.ukosatse.ua/index.php?s=883be99f039a74470f6f9b546ceec84a&act=News>.

УДК 621.396.933(075)

Кміта С. В.

канд. пед. наук,
методист відділу дистанційного навчання
Навчально-сертифікаційного центру Украерорух

МЕТОДИЧНА СИСТЕМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДИСПЕТЧЕРІВ УПРАВЛІННЯ ПОВІТРЯНИМ РУХОМ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У НІМЕЧЧИНІ

У статті розглядається методична система підвищення кваліфікації диспетчерів управління повітряним рухом як складова розвитку їх професійної комунікативної компетентності у Німеччині. При цьому розглянуті основні компоненти вищевказаної методичної системи.

Ключові слова: методична система підвищення кваліфікації; диспетчер управління повітряним рухом; комунікативна компетентність.

Кміта Е. В. Методическая система повышения квалификации диспетчеров управления воздушным движением как составляющая развития их профессиональной коммуникативной компетентности в Германии. В данной статье рассматривается методическая система повышения квалификации диспетчеров управления воздушным движением как составляющая развития их профессиональной коммуникативной компетентности в Германии. При этом рассмотрены основные компоненты вышеуказанной методической системы.

Ключевые слова: методическая система повышения квалификации; диспетчер управления воздушным движением; коммуникативная компетентность.

Kmita Ye. The methodical system of air traffic controllers refresher training as a component of their professional communicative competence development in Germany. The methodical system of air traffic controllers refresher training as a component of their professional communicative competence development in Germany is described in this article. The main elements of the mentioned above methodical system are defined too.

Key words: methodical career development system, aircraft control operator, communicative competence.

Ця стаття є результатом вивчення проблеми розвитку **професійної (іншомовної) комунікативної компетентності диспетчерів управління повітряним рухом**, комплексного утворення, яке містить у собі іншомовні комунікативні знання, навички, вміння та здатність їх відповідного використання для здійснення спілкування в процесі ведення радіообміну з рейсами, які здійснюють польоти на міжнародних повітряних трасах, у тих або інших умовах професійної взаємодії; це інтегративне утворення особистості, яке має складну структуру і виступає як взаємодія і взаємопроникнення лінгвістичної, соціокультурної та комунікативної компетентностей, рівень сформованості яких дозволяє авіаційному фахівцю ефективно здійснювати іншомовну, а отже, міжмовну, міжкультурну та міжособистісну комунікацію.

У системі професійної підготовки диспетчерів управління повітряним рухом (далі – УПР), запропонованої організацією Eurocontrol для країн ЕСАС (Європейської конференції з цивільної авіації) виділяється 4 види навчання:

- початкове (InitialTraining),
- навчання на підприємстві УПР (UnitTraining),
- навчання для підтримки компетентності (ContinuationTraining)
- навчання для розвитку кар'єри (DevelopmentTraining).